

דף עיון

"לייהודים הייתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות- יצחק

במפרשים

יעל ע"י מ.מושקוביץ * משואות- יצחק 79858 ד.ב. שדה-אגת * טל': 8616173 * פקס: 08-8616174

פרשת בראשית שנה תשע"ב

א. מי מירום (הרב י.מ.תרל"פ).

פרק א' פסוק א':

נ. א. י. ה. ו. כ. ו. ד. וכדי לסתות טענת אומות העולם שארץ ישראל היא שלם,فتحה תורה בבראשית, וכמו שאיר יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש זהה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטחישראל, ומה סעם פתח בבראשית, משום «כח מעשיו הגיד לעמו לחת להם נחלת גוים», שם יאמרו ואומות לישראל, ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבע אומות, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראתה ונוגנה לאשר ישר בעיניו, בראינו נתנה להם, ובראינו גסלה מהם ונוגנה לנו, (רש"י בראשית א א). והאימרה הזאת היא תדידית, ובכל פעם שבני ישראל מתקרבים לארץ קדשם, באים העמים וטוענים, ליסטים אתם, לנו הארץ ולא לכם. ורק כשהישראל אוחזים בהכרת «כח מעשיו הגיד לעמו», רק אז מסתמות טענותיהם של העמים, וגם זאת היא מפלאי הפלאות, שלא נאמר «כח מעשיו הגיד לעם», כי אם «כח מעשיו הגיד לעמו», שם אך ישראל יודעים ומכירים את כח מעשו, כבר מסתמות טענותיהם של העמים, שמי על פי שם בעצם אינם יודעים ואינם מכירים את כח מעשו,

ו/ז/ז/ז

1. מתוכן גיטות מהספיק מהם דע? מתח את פילוחו האזורי, איז המתוכה זיהוי מילה נק?

2. מאי, אה? גראת האזיות?

3. סלערני קוֹפֵץ צוֹן "גראת תכליות" מה זה מין ג'ה-ה-וַיְהָ?

4. סלערני אכנים ג'אה מפֶתֶת גִּפְתָּן פְּזָאָלָן כִּי זָקָן זָקָן חַיְקָם גַּהֲכִיל בְּכָתָן", אה הַכְּעָלָן פְּכָק?

5. איך זה אקְסָן אַנְחָאָי אַת מַתְהָנוֹתָךְ?

בראשית

ב. שמחה רז: "זיאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" (בראשית א', כו').

פרק א' פסוק כו':

למי נאמרו הדברים הללו ? למלacons ?
והшиб על כך רבבי ישראל בעל שם טוב :

הדברים הללו נאמרו לאדם עצמו. כביכול, אמר לו הבורא לאדם: בוא נא, אני
ואתה ביחד "עשה אדם". אנה, השתקל נא להיות אדם. כי אם אין האדם משתדל
להיות אדם, שום כח שביעולם לא יוכל לעזור לו.

piske

1. ג'כאלת את התקין הצעורי בפזמון מהנוסף הטעוי כלו בראין מזרען?
  2. פנה אליו לכוון נספה לך היה רצני נביר - חאנפֿאָלד?
  3. את כירען פֿאַקְבָּה אַלְמְכָּדָה: "ערעה יאָה?"
  4. את הצעורי גאנחיה דקט?
  5. את הנסדר קער לכוון ריזה גֿאנְפָֿלְדִּי כְּלוֹן?

* * *

ג. אוד להחיים.

פרק ב', פסוק ז': **וְיַפְחֵךְ בָּאָפִיו נְשָׁמַת חַיִם וְיִהְיֶה הָאָדָם לְנֶפֶשׁ מִתָּה.** פרש ר' שמי, אף
לבהמה יש נפש טהרה, אך זו טהה שבכלם,
שנתוטף בו דעה ורבודו. ופרושו דחוך, כי לא
פרש במקרא 'טהה מכם'. ובעקודה פרש,
ש'נשימת חיים' זו הרוח התחייני הנמצא
באים בעצם נראשונה, ומ cedar יהה האדם
לנפש טהה בשיתעוף בו השלמות השני
ו בשלישי, על דרך נפש רוח ונשמה. ומחשב
הרב שהסתכים ר' שמי על ידו. אמנם גם פרוש
וה אין נאות לקבלו, שיאמר 'נפש חייה' על
השלמות האחרון. אחר שלישון זה נאמר גם
בבבבמות ותיתו ארצה. לפיכך לבבי לא בן
ירפה, כי אם לפירוש הפק דבריקות ממש, כי
נשימת חיים היא הנפש הפשכלה הנצחית, צא
ולמד מי' הנופת, ותמצא שזה מරבר בחלק
אלוף מפעעל. ויאמר, אף על פי שנפח ה'
באים נשימת חיים הפשכלה, מכל מקום
"יעית קאָדָם" בתקחלתתו לסתם "נפש
טיה" כשאר בעלי חיים, כי אדים "עיר פרא
יעלד" (איוב יא,יב).

pifce

1. ק'יך כלערוי נעלא את כה"י וק'יך היל נסכין און?
  2. אה, זעת פילא הרקעיה פה, כלערוי לאה זעתו רג'יע?
  3. אה, זעת כלערוי פונת הי' הצעקה פפאל' נדלאן?
  4. ק'יך יונת, יאש נקפא "פהנויות" גראונט גראז, חי'יך האחים?
  5. אה רג'יע פראעת פעד כד יאנט אה רג'יע פוחתול רג'ע אה הילkf ויכ' גוניך?
  6. ק'יך היל נסכין: "וואָר-אַכְּגַּי?"
  7. פונת פה זאנט פֿלִיכְתַּת האָזֶם: "כֵּי וְאַגְּ?"

* * *

שהוא שכל בשילימות כמו שכתב רביינו לעיל א'כו. 36. בהתאם לדרגתו של נברא בצלם ובדרמות (עליל א'כו). 37. מוסב על מיקום מוכן, ככלומר גן עدن היה מוכן ומסוגל על ידי אויריו ומזונותו לקליטת האדם בדרגת צללים אלקיים. עתה מפרש התורה את הייחודיות של האור והמנונות של גן עדן טרם החטא.

(ח) אשר יציר. אחר שיצרו באוטו האפן הנקביד שהזפיריך בגינויו שם³⁴, להיוון מקום מוקן לקבלה אצל אלהים³⁵, ולפעלותו השכליות³⁶, באור ובמוונות³⁷. 33. דהיינו "נפש חייה", שהוא שלב ברוך אל קבלת "צלם אלקיים". 34. בגין עדר. 35.

1. מִכְאָוֶת אֵת קַיִלְיָה תַּקְסֵלְיָה אֲלֵיָה וְסִתְמָת אַנְתָּה?
 2. אֵת הַמְּקֹבֵד פָּעֵן "רַקְבָּה" מִפְּגָעֵם אֲלֵיכָה וְאֵיךְ לְמַתְכֵלָה כְּזָה?
 3. אֵת כָּן תַּכְלֹזְמָתִי סְבִּיאָתִי "אֲקָמָת אַנְכָּה" וְפָגָע אֵת לְמַתְכֵלָה?

* * *

פירוש רשי' הריש

שקיבל מהם, הכל לפי מה שהם לו. אדם בן חמותה לא יכיר את עצמות הדרימות. אך הגובל הערך של כל ידע אנושי לבול מזימצם וצונו; אך הכתוב בא להוציא גם מלב הספקנים — באמורו: "וכל אשר יקרה לו האדם נפש חייה — הוא שמו!". הכרת האדם על פי הראש שקובל, — גם אם אין בה תמצית כל האמת, הרי יש בה אמת לאמתה. כי ברא את האדם, והוא ברא גם את שאר היצורים; הוא שבאה את היצורים אל האדם, למען יקרה להם שם על פי הרשות שקיבלו; והוא גם עבב לאדם, שמידת ההכרה שניתנה לו ביצורים, איננה אשליה של שוא. יש בה רק מקצתן מן האמת, — אך גם זו אמת לאמתה. היא היא אמתם של הדרימות, שהוא זכוכית להתקיימו בקרוב היצורים, יוכל הוא לתמך בה איטו. וכך נמצאת אומרת בה, שבראה את האדם ואת שאר היצורים, — היא יסוד מוסד גם להכרה המופשטת של האדם. טול את האמונה מן המדע המופשט, — ונטלת ממנה את עצם יסודו.

שלא דין חלום מחלום, וחלום בחלום הוכחתו. קריאת השם תלוות בהכרה היצורים, — גם אם אין זו אלא הכרה סובייקטיבית; דבר זה מוכיח כאן בעילוי: שכן, הקב"ה הביא את כל בעלי החיים אל האדם, — למען יראה שאין בהם עו"ד בגדיו, בחינת היצורים לצורך זה קריינה: "לראות מה יקרה לו האדם". נפרש זאת בכל דרך אפשרית: לראות הימך יכינהו, או: הימך יבנהו לעצמו, או: לראות מה היצור שיקראנו אליו, — הרי המלאים "וכל אשר יקרה לו... הוא שמנו" מוכחות, כי השם הוא תוצאה הבדיקה הסובייקטיבית של מהות היצורים עצם.

(ב) אך בוחן האדם את כל בעלי החיים וקבע את מקומם הרווחני, הוא בוחן את הקרובים (במהה) וחור ובוחן את הרחוקים, את הבודדים ממנה (יע"ח) ואת העומדים בתווים (חיה); אך לא-אדם — לבא בטה ה' שנברא בצלמו — לא מצא יוצר שיטה מקבל לה.

שיסתהף עמו בחותמי הגדולה.

פרק ב' (ויט) ויציר. לדעת חז"ל (בראשית רב ה' ד') אין "ויציר" מתפרש כמשמעותו, — שכן בעלי החיים נוצרו עוד לפני האדם. לדעתם יש לפירוש את "ויציר" בתורת סיבוש, — בדוגמה: "בַּי תַּצְוֹר אֶל עִיר" (דברים כ' יט). אמנם "תַּצְוֹר" גנוז משורש "צרר"; אך כבר אמרנו לעיל, שנם הוראת היסודה של "יציר" איננה אלא הגבלה. היוצר צר צורה לחומר, — וכן מגביל אותו להיקפו המתווכן. ומצינו גם "ויציר" במשמעות מיציר והגבלה, בדוגמה: "וַיַּצְאֵר לו" (בראשית לב' ח') "מִן הַמִּצְרָיִם" (תהלים קי' ה') וכדומה. אפשר להוכיח פירוש זה גם מלשון הפסוק שלנו: אין הוא מוציר כאן "במהה", אלא "חיה השדה" ו"עווף"; ואילו הפסוק הסמור מוציר את הבהמה בפירושו. שכן, לא היה צורך לכברש את הבהמה כדי להביא אותה אל האדם: מעולם טבעה היה ונכעה לאדם וביקשה את קרובתו מרצון.

ונפְשׁ חַיָּה כתובה אחרי "האדם"; ומכאן שהיא תמורה ל"האדם". האדם קורא שם ליצורים; אך אין הוא קורא להם שם כאלהם, אלא "בנפש" חיה בלבו. רק האלהים מביר את עצמיות הדרימות; ואילו האדם דין בהם מנוקדות השקפות הפרטית. כל עצמו הוא "נפש חייה": הוא פרט, הקולט רשם מין החוץ — בקבלה של חיוב או בדוחיה של סירוב. על פי הרשומים האלה הוא קורא שם ליצורים; בשם זה יבע את התרשימים מהם, וזה כל ידיעתו עליהם; וכך הוא קובע להם "מקום שם" (ומכאן: "שם") ומסוגם אותם לסוגם ומינם. אנתנו מכירים את הדרימות ועימדים על טובם — וכך קוראים להם שם. אולם, הכרת האדם איננה אלא סובייקטיבית, בחתימת: "וכל אשר יקרה לו" האדם ונפש חייה; הארם מכמה את הדרימות לעכזמו, מנוקדות השקפות הتسويיקטיביות, — הכל לפי הרשות

1. אֵת קַיִלְיָה תַּקְסֵלְיָה פָּנֶגֶת: "רַקְבָּה" סְכָלָנוּוּ סְכָלָתְכִיסְכִּיכָּז?
 2. אֲלֵיכָה נָסְקֵלָה נָאֵת גְּפָנָה כְּאָנָה, גְּאַרְיִינְעָז?
 3. אֵת כְּפָגְלָתְנוּ סְבִּיאָתִי: "רַקְבָּה"?
 4. הַאֲקָדָק כְּאָהָת אֶחָת אֶחָתְכִיסְכִּיכָּז: אֵת נְאָנָה סְבָגָה נְגָרָה?
 5. אֵין דָה כְּגָם הַאֲהָת אֲלֵיכָה נְגָרָה נְגָרָת אֶת נְתָנָת סְבָגָה, אֲלֵיכָה נְמַכְנָה?
 6. סְבָג אֵת חַיָּה כְּגָם הַתְּהִקָּחָת סְבָגָה כְּגָם מַעֲלָמָת אֲלֵיכָה?
 7. אֲלֵיכָה נְגָרָת אֲלֵיכָה כְּגָם מַחְיָה, אֵת נְאָנָה אֲלֵיכָה?